

8. Kyiashchenko, L. *Modern forms of knowledge production. The triple helix of transdisciplinarity: University – government – business*. Retrieved from <http://www.courier:EN/cour1067/7100.htm>.
9. Liotard, J.-F. (1998). *The situation of postmodern*. – SPb.: Aletheia (in Russ.)
10. Shamray, V. (2013). Education in the system of humanitarian technologies. *Filosofia osvity (Philosophy of education)*, 1 (12), 44-60 (in Ukr.)
11. McLuhan, M. (2003). *The Gutenberg Galaxy. The creation of a man of the print culture*. – Kyiv: Nika-Tsentr (in Ukr.)

HANABA Svitlana Oleksandrivna,

Doctor of Sciences (Philosophy), Associate Professor,
Department of Philosophy Studies
Kamyanets-Podilsky Ivan Ohienko National University,
e-mail: Sveta_Ganaba@ukr.net

THE SOCIAL NATURE OF KNOWLEDGE IN MODERN SOCIETY

Introduction. *The impact of scientific achievements on public life has led to changes in the social nature of knowledge. Knowledge acquire new characteristics and properties that allow us to comprehend a significant transformation of society and label important features of his existence.* **Purpose.** *The definition of the features of the social nature of knowledge in modern society.* **Methods.** *Hermeneutic approach applied in analyzing the social nature of knowledge, phenomenological approach allowed to explain the difference between the concepts of knowledge and information.* **Results.** *In today's world there is a transition to a new quality of social knowledge. They lose their self-worth and take his qualities as consumer goods. Knowledge treated as a special value by which you can get new value in the next production and exchange. One of the features of the modern knowledge is its different from information. Information becomes knowledge only on the condition of human understanding. Increasingly, knowledge is used for knowledge previously constructed man-made structures and "cultural codes", instead of mastering reality.* **Originality.** *The development of a philosophical conception of knowledge as a social phenomenon in the context of new socio-cultural and discursive practices.* **Conclusion.** *In modern society, there is a transition to a new quality of social knowledge. Knowledge of the process is seen as legitimizing some knowledge and neglect others, hybridization of different types of knowledge that accompanied the transformation of the content and structure of knowledge. In terms of information technology today, more engineered by human, knowledge is rather used as the knowledge of data structures, instead of concentrating on "mastering" of life. The world seems technically organized production in which the process of obtaining knowledge is a kind of industry.*

Key words: *knowledge, modern society, hybridization of knowledge, information, knowledge legitimization, transformation, technical innovations, the intrinsic value of knowledge.*

Одержано редакцією 25.05.2016

Прийнято до публікації 30.06.2016

УДК 1:37:378

ВДОВИЧЕНКО Євген Володимирович,

кандидат історичних наук, доцент

кафедри філософії і

соціально-гуманітарних дисциплін

Херсонського державного аграрного університету,

e-mail: evgenvdv82@meta.ua

СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНЕ ЗНАЧЕННЯ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ У ЗМЕНШЕННІ ДЕСТРУКТИВНОГО ВПЛИВУ КОРУПЦІЇ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Статтю присвячено дослідженню значення методологічного апарату та потенційних можливостей філософії освіти у вирішенні проблем сучасної вищої освіти, а особливо корупції. Значущість філософії освіти посилюється необхідністю осмислення кризового стану сучасної системи освіти, актуальністю нових загальнолюдських цінностей, потребою створення додаткових

спеціально організованих систем, можливістю передавати культурний досвід, спрямуванням та коригуванням процесу освіти. Сфокусовано погляд на тому, що використання принципів філософії освіти надасть змогу систематично пропагувати фундаментальні моральні цінності, прозорість і відкритість, прояснить їх сенс і дієвість у професійній діяльності. Зазначено, що філософія освіти покликана формувати образ «людини майбутнього», зорієнтовуючи та змістовно наповнюючи педагогіку новим знанням та методами, способами, цілями, котрі через процес освіти втілюються у формування внутрішнього світу конкретного покоління.

Ключові слова: корупція, вища освіта, філософія освіти, суспільство, університет, студенти, викладачі.

Постановка проблеми. В умовах реформування сучасної української системи освіти основним завданням є створення якісно нової системи підготовки високоосвічених спеціалістів постіндустріальної ери, які відповідатимуть вимогам і викликам часу.

На жаль, освіта в Україні ще не стала предметом достатньої суспільної уваги, і навіть реформи, що в ній проводилися (часто політично зигзагоподібної дії), не зрозумілі суспільству, хоча і обговорювались у засобах масової інформації та залишаються проблемою лише для педагогічних, освітніх спільнот. Позиція держави досі не визначена. Видиму зацікавленість освітою помітно лише з її «оптимізацією» у фінансовому сенсі цього поняття. Якщо ми прослідкуємо політико-освітні ініціативи українського уряду, то побачимо, що за останні десять років ключову роль при розробленні проектів у сфері освіти грають фінансово-економічні блоки, а керівники Міністерства освіти та науки орієнтуються лише на установки, що визначаються насущними економічними потребами. На перший погляд, єдиними проблемами в українській освіті, що залишилося вирішити державі, є скорочення кількості науково-педагогічних працівників і мережі шкіл, вишів. На проблему якості навчання і формування нового типу особистості увага не звертається. Невже видатний філософ школи лінгвістичного аналізу В. Фракена був правий. На думку приходить його вислів: «Освіта – це процес, при допомозі якого суспільство створює його членів такими, якими воно бажало б їх бачити...» [1].

Отже, на даному етапі розвитку, ціль нашого суспільства, а держава один із його інститутів, – виростити покоління лицемірів, нігілістів, нехлюїв, інфантилістів, непрацездатної і малоосвіченої, психологічно не стабільної біомаси. Але українське суспільство бажає змін. Кожен із громадян хоче дати своїм дітям гарну освіту та виховання. Саме вони дадуть змогу у майбутньому конкурувати та творити, не дивлячись на будь-які глобально-трансформаційні процеси. Для цього необхідні знаряддя, своєрідна зброя, щоб актуалізувати справжні реформістські процеси в освітянському середовищі.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Не зважаючи на те, що корупцією просякнута вся система вищої освіти України, значення та місце філософії освіти у боротьбі з даною проблемою є ще досить обмеженим. На наш погляд, варто поглибити розуміння даного питання. Це дозволить підвищити ефективність боротьби з корупцією. Серед дослідників цієї проблеми слід відзначити таких авторів: В. Андрущенко, О. Базалук, Г. Берегова, С. Клепка, В. Рябченко та ін.

Мета статті. Вирішення багатьох проблем можливе з використанням методологічного апарату та потенціальних можливостей філософії освіти як дослідницької галузі соціальної філософії. Саме філософія відображає кризь призму укладених і найбільш актуальних світоглядних концепцій новітні досягнення різних галузей знань, а педагогіка залучає передові методи навчання та виховання. Це впливає на формування внутрішнього світу підростаючого покоління [2].

Значущість філософії освіти нині посилюють багато об'єктивних причин. На думку О. Базалука, це необхідність осмислення кризового стану сучасної системи освіти, актуальність нових загальнолюдських цінностей, потреба створювати додаткові спеціально організовані системи, можливість передавати культурний досвід, спрямування та коригування процесу освіти. Останнє полягає у використанні новітніх досліджень інших дисциплін,

дотичних до педагогічної діяльності. Відправною точкою досліджень із сучасної філософії освіти є широка педагогічна практика, її напрацювання на великому масиві даних, опис і обробка отриманих результатів, орієнтація на соціально-педагогічний прогноз і результат. Філософія освіти формує образ «людини майбутнього», зорієнтовуючи та змістовно наповнюючи педагогіку новими знаннями, методами, способами, цілями, які через процес освіти втілюються у формуванні внутрішнього світу конкретного покоління [3, с. 9-10].

Історична функція будь-якої класичної філософської системи, як відзначає Р. С. Петерс, втілюється у «формулюванні директив високого рівня, що створюють практику освіти і організують інструменти, при допомозі яких можна було б її здійснити» [4, р. 15]. Отже, діяльність філософії – це роз'яснення суджень. Без неї думки залишаються незрозумілими і темними. Її завдання полягає у тому, щоб робити ці думки зрозумілими і окреслити їхні кордони [5, с. 49]. Англійський позитивіст Р. Берроу додає, що ціль філософії освіти – навчити молодь правильному логічному і раціональному мисленню, що буде сприяти глибокому розумінню світу [6, р. 39].

Виклад основного матеріалу. Враховуючи вищесказане, слід зазначити: філософія освіти є своєрідним ключем, соціально-культурним орієнтиром усіх освітніх процесів в Україні та світі, важливим елементом у боротьбі з проблемами та дилемами у системі вищої освіти.

Проблемних питань у вищів дійсно багато. І це стосується не тільки українських освітніх реалій. У статті розглянемо деякі з них.

Роль університету. На початку XXI ст. перед вишами, а особливо українськими виникли питання: чи повинні університети надавати можливість отримувати знання незалежно від економічних та соціальних потреб країни, а також тих проблем, які ставить і вирішує держава; чи можуть університети бути центром прикладних знань, займатися підприємництвом, приймаючи місію відповідати економічним та соціальним запитам. Суспільство часто висуває різноманітні і часто суперечливі вимоги до університетів, хоча у державних програмах реформування освіти вони представлені як пріоритети державної освітньої політики у вигляді простих формулювань. Усі сучасні європейські суспільства тією чи іншою мірою плюралістичні, і завдання університету – збалансувати вимоги держави та інших зацікавлених осіб (фізичних та юридичних). Якщо університет не впорається з цим завданням, то суспільству буде нав'язана офіційна точка зору на реформу. У Західній і Східній Європі держава по-різному сприяє тому, щоб університет сам визначався у своїй ролі та місії. У багатьох країнах колишнього СРСР законодавство підтверджує автономію, плюралізм, вільний доступ до освіти, конкурентоздатність, кандидатів до вступу у ВНЗ. Але всі гуманні цілі центральних директив було зруйновано недостатнім фінансуванням [7, р. 15]. Тому університети не можуть собі дозволити реальну незалежність від ринку та тиску зовнішніх обставин.

На сьогодні у більшості європейських університетів досить помітним став рух в бік професіоналізації. На думку Л. Харві та П. Найт, «домінування у глобальній економіці безпосередньо залежать від гарно освіченої робочої сили. Якщо вища освіта має намір грати ефективну роль у освіті XXI ст., то вона повинна зосередити свою увагу на трансформації процесу навчання. Найпершою ціллю повинен стати розвиток ініціативи учнів, здатності до самостійної роботи та вибору прийнятних методологічних підходів, які, проте, зможуть бути подолані у випадку необхідності» [8, р. УІІ].

Університети занепокоєні тим, що вони неправильно визначають пріоритети роботодавців. Те, чого бажають останні, – це університетська автономія у поєднанні з відповідальністю, тобто ефективне об'єднання інтересів студентів, навчальної роботи, досліджень і вимог суспільства. Університети потребують балансу між прийняттям зовнішніх вимог та академічною самостійністю.

Вступ до університету. Існує дві точки зору. Згідно з першою, студентом може бути кожна людина відповідного віку, яка бажає навчатися і відповідає основним вимогам ВНЗ. Така особа приймається в університет без оплати за навчання із призначенням стипендії (досвід скандинавських країн). Друга точка зору: університетська освіта повинна бути доступна лише для академічної еліти (здібних студентів) і тих, хто може оплатити вартість

навчання та інші витрати. У законодавствах багатьох країн стосовно вищої освіти існує принцип «рівний доступ для всіх», але фінансові труднощі роблять його безглуздим. Також виникає питання, чи потрібна вища освіта на всіх тих робочих місцях, на яких потім опиняться випускники вищих навчальних закладів? Можливо вища освіта потрібна для життя, а не для професійної діяльності.

Чи повинна існувати позитивна дискримінація на користь соціальних груп, які статистично слабо представлені в університетах? Чи буде якість освіти збережена в умовах рівності? Чи може якість підтримуватися всупереч масовості? У деяких країнах для багатьох спеціальностей існує вільний доступ для всіх, хто має задовільні результати у середній школі. Але залишається дилема: хто має право отримувати вищу освіту. З одного боку, можна стверджувати, що вища освіта – це суспільне благо, від якого виграє суспільство у цілому. Вона повинна бути вільною, щоб не дискримінувати здібних людей у порівнянні з людьми, що показують більш низькі результати, та іншими соціальними групами без традиції вищої освіти. Однак, країни із високим процентом студентів, що навчаються у ВНЗ (США, Японія) мають високу вартість навчання. Теоретично, якщо виграє суспільство, то і індивід повинен отримати більшу вигоду [9, р. 85-86].

Балансування між науково-дослідницькою та викладацькою діяльністю. Зв'язок між викладанням та дослідженням для багатьох є досить важливим фактором. Успішна дослідницька робота, як твердять деякі науковці, сприяє кращому викладанню. Ступінь участі у науково-дослідницькій роботі виступає критерієм для виміру академічних успіхів викладача, кафедри, факультету і університету у цілому. Як відзначає Дж. Зінман, оцінка дослідницької діяльності є «основним способом виміру якості у нескінченному змаганні за академічну честь» [9, р. 101].

Однак, чи можуть ВНЗ здійснювати дослідження на світовому рівні (як це можна прочитати у їхніх статутах), як вони забезпечуватимуть якість викладання та трансляцію прикладних знань? Чи справедливо у відношенні до студентів, що викладання здійснюється молодими педагогами, у той час як професори зайняті престижними дослідженнями. Так звана «Гумбольтська» модель німецького університету символізує організацію, засновану на наукових дослідженнях. Занадто часто викладання в університеті не розглядається як серйозна інтелектуальна задача. Але, якщо ми визнаємо зв'язок між науковим пізнанням і викладанням, то ми повинні змінити свою думку відносно самого викладання [10, р. 114].

Забезпечення і підтвердження якості освіти. Більшість європейських країн мають систему зовнішніх механізмів забезпечення якості освіти в університетах. Однак, її суть є у створенні ефективних колективів односторонців, а також в ефективному управлінні та керівництві. Як пишуть П. Табатоні і А. Барлан, політика якості є ключовим фактором розвитку, тому «розвиток політики якості, як важливої складової методології стратегічного менеджменту, є відповіддю на ключові питання: чи ясно університети уявляють собі потреби (свої та суспільні), чи добре вони адаптовані до трансформацій у суспільстві» [11, р. 35]. Не існує стандартної моделі підтримки якості освіти навіть для країн Європейського Союзу, не дивлячись на бажання Європейської комісії уніфікувати національні моделі освіти, континенту у цілому. М. Франкович вважає, що у справі створення всередині університетських систем забезпечення і підтримки якості освіти у ВНЗ Центральної і Східної Європи повинні враховуватися три заповіді:

- не копіювати системи забезпечення якості ваших партнерів з Європейського Союзу;
- не змінювати існуючі структури до тих пір, поки не прийде час це робити;
- складати реальні програми і плани, ґрунтуючись на стартових позиціях, людських та матеріальних ресурсах [12, р. 31].

Як бачимо, проблемних питань, на які намагається дати відповідь філософія освіти, виникає багато. Але однією з головних, що нівелює та знищує систему вищої освіти України, є корупція. У сучасному суспільстві недооцінюють той факт, що саме вона є соціально-філософським явищем. Успішне вирішення проблеми корупції можливе лише на основі

соціально-філософського аналізу, що переглядає багато важливих теоретико-правових аксіом. Збільшення впливу соціальних факторів на хід суспільного процесу визначає важливість вивчення самих цих факторів, умов їх виникнення, існування, розвитку, форм впливу на різноманітні відносини в суспільстві. Одним із соціальних факторів, що впливає на функціонування суспільства як єдиного організму і його правосвідомість, відноситься корупційне мислення. Саме боротьба з корупцією має велике значення у багатьох сферах людського життя, бо вирішення цієї проблеми важливе для розвитку особистості, громадянського суспільства, різноманітних суспільних відносин. Ступінь корумпованості і боротьба з нею впливають на розвиток різноманітних форм свідомості: економічної, моральної, політичної.

Становлення антикорупційної свідомості, а також її специфіка обумовлені системою суспільних відносин, традиціями, що склалися у державі протягом усієї її історії та розвитку. Існують і внутрішні фактори, у якості яких виступають психологічні характеристики особистості та її менталітет. Багато рис, що провокують потенційну корупцію, носять характер спадковості. Це ускладнює боротьбу з нею, оскільки створюється враження її непорушності. Навіть у класичних творах зустрічаються приклади корупції, що виступають нормами [13].

Сфера вищої освіти у силу своєї корумпованості стала досить несприятливим середовищем для суспільної моралі. Не можна сказати, що корупція у вишах України – це якесь нове явище. За останні десятиліття ця проблема стала масштабною. Її гострота поглиблюється ще і тим, що змінився «ареал», якість і можливі віддалені ефекти корупції. Вона вже вийшла за рамки вступу у ВНЗ, проникла у процедури оцінки знань і як наслідок – у сам процес навчання.

Одна із проблем, що впливає на корупційні процеси, – це приховане безробіття, жертвами якого стає саме молодь. Не маючи можливості знайти прийнятну роботу, особливо у невеликих містах, молоді люди прямують навчатися у вищі навчальні заклади. Іншими словами, у масовому середовищі випускників шкіл склався значний прошарок тих, хто став студентами завдяки мотивам, що не співпадають частково або повністю з професіональними або когнітивними орієнтаціями. Коли оцінка стає важливішою знання, а метою навчання у ВНЗ є тільки отримання «корочки», об'єктивні передумови корупції різко збільшуються. Надій на виживання професії викладача не залишається. Студенти, які симулюють навчання, і ті, що зберігаються у якості студентів для підтримання університетом статусу вишу з виразно високою кількістю студентів, або з інших меркантильних резонів, стимулюють формування нового типу викладача, який симулює процес викладання. Фактично корупція допомагає виживати, але не викладачам-професіоналам, а конкретним індивідам, що працюють викладачами.

Як наслідок, відбуваються зміни дійсної ролі закладів освіти у суспільстві. При «спеціальному педагогічному» розумінні освіта може поставати дwoяко:

- діяльність з передачі та засвоєння знань і досвіду;
- діяльність з передачі знань і досвіду з метою формування особистості як повноцінного члену даного суспільства.

Однак, на фоні соціально-критичних і деструктивних тенденцій в освіті ці відмінності втрачають свою актуальність. Очевидно, що внаслідок названих девіацій, заклади освіти починають виконувати різноманітні другорядні соціальні функції. Наприклад, «соцзабезпечення» для викладачів та інших працівників освіти; «соцзахисту» для молоді, що рятується від безробіття; «клубу» для небажаючих брати на себе відповідальні соціальні обов'язки тощо. Всі ці функції зовсім не відповідають завданням власне вищої освіти.

Крім того, що корупція піддає корозії соціальну місію освіти, вона має інший, соціально небезпечний наслідок, – підриває повністю принцип рівних можливостей, що забезпечується (оплачується) державою і звично називається «безкоштовною» освітою.

Як не гірко визнавати, але корупція у вищій освіті провокується низькою зацікавленістю суспільства в якісній освіті, розповсюдженим фундаментальним

нерозумінням важливості і дієвості освіченості, глибоких та різносторонніх знань. Це виражається й у формальності вимог закладів, організацій і навіть приватних фірм до рівня освіти своїх службовців та працівників. Суто бюрократичний підхід до рівня кваліфікації (при якому наявність документу, що засвідчує освіту, важливіша самої освіченості) є характерним проявом недооцінки дійсної освіченості. «Анкетні» вимоги до кваліфікації працівників є додатковим стимулом корупції: на формальну вимогу до кваліфікації люди надають формально отримані дипломи. Навіть серед студентів, що засуджують побори у ВНЗ, є такі, що вважають хабар за оцінку морально нейтральним. Це можливість не витратити час на «непотрібний» предмет, звільнивши його для занять з «потрібних» дисциплін [14]. Звичайно, не завжди студентам вирішувати, які предмети потрібні або ні. Разом з тим, в умовах кардинальних за масштабами змін навчальних планів і виникнення нових спеціальностей, напрямів, що мають випадкове відношення до дійсних потреб суспільства у спеціалістах та професійних орієнтаціях молоді, разом із зниженням внутрішньо професійних критеріїв оцінки діяльності викладачів, студентам пропонуються дисципліни та курси, що часто не відповідають змісту знань, що надаються і вимогам часу.

Ми визнаємо, що корупція в українському суспільстві має системний характер, але варто розуміти, що освіта має ті ж риси, що і суспільство у цілому. Вона визначається законами самого суспільства, масовими очікуваннями громадян у всіх сферах, а також політикою держави у області освіти. Однак, це не значить, що з нею не можливо і не потрібно боротися. У суспільстві і державі є сили, що усвідомлюють згубність корупції для країни і готові енергійно протистояти їй. Боротьба з корупцією повинна носити цілісний, системний характер не тільки засобами ретельної оперативної роботи правоохоронних органів, але і з допомогою освітньо-політичних, адміністративних і корпоративно-організаційних засобів. Результативність цих різноманітних засобів, якщо вони будуть здійснені, може бути забезпечена і закріплена за умови затвердження високих професійно-етичних принципів і стандартів освітньої діяльності та вироблення механізмів, що забезпечують їх дійсність. Саме тут стануть у нагоді методи та ідеї філософсько-освітнього потенціалу. Високі очікування суспільства відносно системи освіти повинні бути легітимізовані існуючим у суспільстві соціальним та моральним порядками. Усе це повинно бути підкріплено визнанням освіти як цінності з боку суспільних інститутів та держави. Використовуючи принципи філософії освіти, вища школа повинна систематично пропагувати фундаментальні моральні цінності, прозорість і відкритість, прояснити їх сенс у професійній діяльності. Морально-етичний зміст завдяки цьому проникне у різні частини навчального плану. Філософсько-освітня етика зможе реально стати частиною соціально-гуманітарного знання. Її викладання та апробація повинні будуть переслідувати три завдання, направлені на виховання та розвиток:

- особи, що орієнтована на благо ближнього і власне удосконалення;
- громадянина, що соціально відповідальний та зорієнтований на благо суспільства;
- спеціаліста, що орієнтований на професіоналізм та його достоїнство [15].

Правила і норми вищого навчального закладу повинні демонструвати практичну реалізацію нових моральних принципів.

Висновки. У вирішенні найважливіших для всього людства завдань, серед яких і боротьба із корупцією, головну роль повинна відігравати сучасна вища освіта. Вона потребує найсуттєвішого реформування на основі нової філософії освіти. Необхідність даного кроку не викликає сумнівів. По-перше, освіта є автономною сферою життя суспільства; по-друге, інституції освіти диверсифіковані – постійно змінювані, різноманітні й об'єднані в одне ціле; по-третє, з поміж інших галузей знань про людину, філософія освіти вирізняється поліпарадигмальністю педагогічних поглядів – різницею у трактуванні мети й ідеалів освіти.

Список використаної літератури

1. Frankena Williams. Toward a Philosophy of the Philosophy Education / Williams Frankena // Harvard Educational Review. – 1956. – Spring. – Vol. 26. – No. 2. – P. 88-106.

2. Берегова Г. Д. Освітньо-виховний потенціал філософських знань у системі аграрної освіти в Україні / Г. Д. Берегова. – Херсон: Айлант, 2012. – 311 с.
3. Базалук О. О. Філософія освіти: Навчально-методичний посібник / О. О. Базалук. – К.: Кондор, 2010. – 164 с.
4. Peters R. S. *Ethics and Education* / R. S. Peters. – London: George Allen and Unwin, 1966. – 254 p.
5. Витгенштейн Л. *Логико-філософський трактат* / Л. Витгенштейн // Витгенштейн Л. *Філософские работы*. – М.: Гнозис, 1994. – С. 1-73.
6. Barrow R. *Moral Philosophy for Education* / R. Barrow. – Handen: Conn. Linnet Books, 1977. – 214 p.
7. Chapman D. *Education Market Analysis, Russia* / D. Chapman. – London: British Council, 1998.
8. Harvey L., Knight P. *Transforming Higher Education* / L. Harvey, P. Knight. – Buckingham: SHRE and Open University Press, 1990. – 223 p.
9. Finegold D. *Higher Education Expansion and Reform* / D. Finegold. – London: Institute for Public Policy Research, 1992. – 156 p.
10. Becker T., Kogan M. *Process and Structures in Higher Education* / T. Becker, M. Kogan. – London: Routledge, 1992.
11. Tabatoni P., Barblan A. *Principles and Practice of Strategic Management in Universities* / P. Tabatoni, A. Barblan. – Geneva: CRE, 1998.
12. Frankowich M. *The Dynamics of the Tempus in Higher Education: Conference Report* / M. Frankowich. – Luxembourg: EC, 1998.
13. Кузь С. В. К проблеме коррупции: социально-философский анализ на примере России / С. В. Кузь: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.sworld.com.ua/index.php/uk/philosophy-and-philology-213/social-philosophy-213/17736-213-732>
14. Винницький форум [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://www.forum.vinbazar.com/topic_2_7.html.
15. Arnn L. P. *Educating for Liberty* / L. P. Arnn. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.hillsdale.edu/arnn/enron.html>

References

1. Frankena, Williams (1956). *Toward a Philosophy of the Philosophy Education*. *Harvard Educational Review*, Spring, 26, 2, 88-106
2. Beregova, G. D. (2012). *Educational potential of philosophical knowledge in the system of higher agricultural education in Ukraine*. – Kherson: Aylant (in Ukr.)
3. Bazaluk, O. O. (2010). *Philosophy of education: Textbook*. – Kyiv: Kondor (in Ukr.)
4. Peters, R. S. (1966). *Ethics and Education*. – London: George Allen and Unwin
5. Vytgenshtejn, L. (1994). *Tractatus Logico-Philosophicus*. – Moscow: Gnozys (in Russ.)
6. Barrow, R (1977). *Moral Philosophy for Education*. – Handen: Conn. Linnet Books
7. Chapman, D. (1998). *Education Market Analysis, Russia*. – London: British Council
8. Harvey, L., Knight, P. (1990). *Transforming Higher Education*. – Buckingham: SHRE and Open University Press
9. Finegold, D. (1992). *Higher Education Expansion and Reform*. – London: Institute for Public Policy Research
10. Becker, T., Kogan, M. (1992). *Process and Structures in Higher Education*. – London: Routledge
11. Tabatoni, P., Barblan, A. (1998). *Principles and Practice of Strategic Management in Universities*. – Geneva: CRE
12. Frankowich, M. (1998). *The Dynamics of the Tempus in Higher Education*. – Luxembourg: EC
13. Kuz` S. V. *On the problem of corruption: the socially-philosophical analysis on the example of Russia*. Retrieved from <http://www.sworld.com.ua/index.php/uk/philosophy-and-philology-213/social-philosophy-213/17736-213-732>
14. *Vinnitsa forum*. Retrieved from http://www.forum.vinbazar.com/topic_2_7.html
15. Arnn, L. P. *Educating for Liberty*. Retrieved from <http://www.hillsdale.edu/arnn/enron.html>.

VDOVYCHENKO Eugene Volodymyrovich,

Candidate of Sciences (History),
Associate Professor of the Department of Philosophy,
Social and Humanitarian Disciplines
Kherson State Agricultural University,
e-mai: evgenvdv82@meta.ua

SOCIAL AND CULTURAL SIGNIFICANCE OF PHILOSOPHY OF EDUCATION IN REDUCING A DESTRUCTIVE IMPACT OF CORRUPTION IN THE SYSTEM OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE

Abstract. Introduction. *Under the conditions of reforming the modern Ukrainian educational system the main task is to create a qualitatively new system of training highly educated specialists of the postindustrial era, which will meet the demands and challenges of the time. Unfortunately, education in Ukraine has not received sufficient social attention, and even the reforms, taking place in it, are not understandable for the society, though they have been discussed in the mass media, they pose a problem only for pedagogical and educational societies. Purpose.* *It is possible to solve many educational problems using*

*the methodological apparatus and potential capabilities of philosophy of education as a research area of social philosophy. It reflects new achievements of different fields of knowledge through the prism of compiled and the most essential outlook concepts and pedagogy involves advanced methods of teaching and upbringing. It influences the formation of the inner world of a growing generation. **Results.** There are many problem questions, philosophy of education is trying to answer. One of the main problems which destruct the system of higher education in Ukraine is corruption. The only way to solve it successfully is to use social and philosophical analysis which overviews many important theoretical and legal axioms. **Originality.** Overcoming corruption must have integral and systematic character and imply not only diligent and responsible work of law enforcement bodies, but also the use of educational and political, administrative and corporative organizational means. **Conclusion.** The effectiveness of these different measures, if they are taken, can be achieved and ensured provided that high professional and ethical principles and standards of educational activity are maintained and there are mechanisms, ensuring their activity. The methods and ideas of philosophical and educational potential will be appropriate in this situation.*

Key words: corruption, higher education, philosophy of education, society, university, students, teachers.

Одержано редакцією 20.05.2016
Прийнято до публікації 30.06.2016

УДК 130.12+316.3

БРОДЕЦКАЯ Юлия Юрьевна,
кандидат социологических наук, доцент,
докторант кафедры философии
Днепропетровского национального университета
имени Олеся Гончара,
e-mail: brodezkaia_yulij@mail.ru

БЫТИЙНОСТЬ COMMUNITAS: ЭКЗИСТЕНЦИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОЙ СООБЩНОСТИ

Фокус анализа сосредоточен на изучении экзистенциальных оснований феномена со-бытийности как условия формирования индивидуальной и социальной целостности. Автор фокусирует внимание на сущности, проявлениях и потенциале феномена общности (коммунитас), а также рассматривает угрозы, которые актуализируют в современном обществе тотальные практики, обуславливающие проблему экзистенциальной раздвоенности личности. Таким образом, в качестве методологии исследования проблемы социальной целостности используются экзистенциальный и антропологический подходы, актуализирующие потенциал неполитических общностных отношений. Данный методологический шаг позволяет раскрывать социальность на качественно ином, бытийном уровне анализа, как реифицированную практику отношения к Другому. Научная новизна работы заключается в попытке расширения эвристических возможностей теории социальности в аспекте анализа проблемы социальной целостности с целью конструирования комплексной методологии исследования. Таким образом, исследование общностного потенциала, выявление условий и механизмов феномена события, как проявления трансцендентной природы личности, позволяет концептуализировать проблематику целостности индивидуального и социального порядков. Опираясь на принцип: макромир в микромире и микромир в макромире, исследователь видит возможность решения общественных противоречий и коллапсов, проблем интеграции через анализ экзистенциальной природы феномена со-бытия.

Ключевые слова: индивидуальная и социальная целостность, со-бытийность, communitas, тотальность, общность.

Постановка проблемы. Многообразие подходов социально-философской традиции к определению социальности характеризуется их акцентуацией на соотнесенности феномена человеческой природе. Социальность, по мнению большинства современных